

Základná škola, Krosnianska 2, 040 22 Košice

Vnútoraná smernica č. 18/2019

Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v podmienkach ZŠ Krosnianska 2, Košice

Oblasť platnosti:

Smernica je záväzná pre všetkých pedagogických a odborných zamestnancov ZŠ Krosnianska 2, 040 22 Košice

Účel predpisu :

Vnútorný pokyn stanovujúci postupy prevencie šikanovania žiakov v podmienkach ZŠ Krosnianska 2, 040 22, Košice

Zrušovacie ustanovenie:

Smernica ruší účinnosť Smernice k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v ZŠ Krosnianska 2, 040 22 Košice, ktorá nadobudla účinnosť 1. 8. 2012

Dátum účinnosti: 12. 09.2019

Vnútoraná smernica č. 18/2019 je vydaná na účely postupu školy k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v škole v súlade so Smernicou MŠVVa Š SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Táto smernica sa vydáva za účelom prevencie a riešenia šikanovania žiakov v škole, upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a metodické postupy.

Čl. 2

Charakteristika pojmov

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorého zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cielený a opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

Čl. 3

Podstatné znaky šikanovania

- úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou

Čl. 4

Prejavy šikanovania

1. Priama podoba:

- fyzické útoky,
- urážlivé prezývky,
- nadávky,
- posmech,
- príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôle obeť,
- odcudzenie vecí
- vyhrážanie, zastrašovanie, vydieranie
- zneužitie osobných údajov, fotografií
- šírenie nepravdivých informácií
- kyberšikanovanie

2. Nepriama podoba:

- prehliadanie a ignorovanie obeť,
- zámerné vyčleňovanie z kolektívu
- nedobrovoľné vystavovanie agresívnym situáciám

3. Kyberšikanovanie

Priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno- komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie, alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Znaky kyberšikanovania:

- sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha
- agresor vystupuje často anonymne
- útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť
- agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup umožnený IKT
- útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu

Čl. 5

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so školským zákonom, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy.

2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy:

- ktorí realizujú vyučovací proces,
- ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas prestávok na chodbách,

- ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (školské výlety, kurzy, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia a ďalšie školské akcie),
- ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov.

3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).

4. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc. Je povinný ihneď túto skutočnosť oznámiť triednemu učiteľovi agresora a obeť, výchovnému poradcovi, prípadne vedeniu školy.

Ciele školy:

- snažiť sa vytvoriť prostredie obmedzujúce vznik šikanovania,
- vhodnými prostriedkami zabrániť jeho trvaniu,
- vytvárať pozitívnu klímu v triede a celej škole – budovať kladné medziľudské vzťahy,
- zodpovednosť za správanie, uvedomovať si dôsledky správania,
- podporovať zdravie, zdravý životný štýl,
- vytvárať školu bez drog, alkoholu a tabaku – vytvárať postoje a schopnosti odmietat tieto látky,
- v rámci primárnej prevencie informovať žiakov (primerane veku) o návykových látkach, ich účinkoch a rizikách,
- realizovať osobnostný a sociálny rozvoj žiakov, ich sociálnych a komunikatívnych zručností,
- komunikovať so žiakmi,
- zapájať rodičov do diania v škole, informovať ich o dianí v škole,
- vhodne využívať voľný čas.

Čl. 6

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- ublíženia na zdraví
- obmedzovania osobnej slobody
- lúpeže
- vydierania

- hrubého nátlaku
- nátlaku
- porušovania domovej slobody
- sexuálneho násillia
- sexuálneho zneužívania
- krádeže
- neoprávneného užívania cudzej veci
- poškodzovania cudzej veci
- nebezpečného vyhrážania sa
- nebezpečného prenasledovania
- výroby detskej pornografie
- prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení
- ohovárania

2. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch naplňat' skutkovú podstatu priestupkov v zmysle zákona č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:

- proti občianskemu spolunažívaniu,
- proti majetku.

3. Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo veci náhrady újmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

4. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin:

- neprekazenia trestného činu
- neoznámenia trestného činu
- ublíženlia na zdraví

Čl. 7

Prevenclia šikanovania

Prevenclia šikanovania sa zabezpečuje formou:

- súčasli výchovno- vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém

T : stály

Z : všetci pedagogickí zamestnanci

- oboznámenia všetkých žiakov, zamestnancov školy a zákonných zástupcov s negatívnymi dôsledkami šikanovania, a to tak pre jeho obeť, ako i pre agresorov.

T : priebežne

Z : všetci pedagogickí zamestnanci

- učenia žiakov v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti, mimoškolských akcií, záujmovej činnosti prijímať všeobecné hodnoty spoločnosti, identifikovať sa s nimi a konať v ich duchu v každodennom živote.

T : trvalý

Z : všetci ped. a ostatní zamestnanci

- ďalšieho vzdelávania v tomto smere podľa akreditovaných programov výchovného poradcu, koordinátora prevencie a ďalších pedagogických zamestnancov.

T : trvalý

Z : riaditeľka školy

- vytvárania pozitívnej klímy v škole a oznamovania aj náznakov šikanovania (pri zachovaní dôvernosti takýchto oznámení)
- ✓ dozor konajúcemu pedagógovi,
- ✓ vyučujúcemu,
- ✓ triednemu učiteľovi,
- ✓ vychovávateľovi,
- ✓ výchovnému poradcovi
- ✓ vedeniu školy

T : trvalý

Z : v texte

- vedenia písomných záznamov o riešení konkrétnych prípadov šikanovania, ktorí odovzdajú vedeniu školy, výchovnému poradcovi a odovzdajú ho do spisu žiaka. V zápise popísať zistenú skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnúť opatrenia na riešenie.

T : trvalý

Z : všetci pedagogickí zamestnanci

- vykonávania zvýšených dozorov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení i v čase mimo vyučovania žiakov, a to najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať

T : trvalý

Z : všetci pedagogickí zamestnanci

- oboznámenia všetkých pedagogických zamestnancov so systémom školy pre oznamovanie a vyšetrovanie šikanovania

T : 1-krát ročne

Z : vedúci MZ a PK

- informovania pedagogických zamestnancov, žiakov a ich zákonných zástupcov o tom, čo robiť v prípade, keď sa dozvedia o šikanovaní (umiestniť na prístupné miesto kontakty a telefónne číslo na inštitúcie, ktoré sa problematikou šikanovania zaoberajú)

T : september

Z: vedenie školy, triedni učitelia

- spolupráce s odborníkmi z CVPP, CPPPaP resp. ďalšími odbornými pracoviskami poradenských a preventívnych služieb v regióne

T : v prípade potreby

Z : vedenie školy

- zapájania do prevencie a riešenia šikanovania aj žiakov školy prostredníctvom školskej mediácie, rovesníckeho učenia a Žiackeho parlamentu

T : trvalý

Z : všetci pedagogickí zamestnanci,

školský psychológ, zamestnanci CPPPaP

- riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti¹⁾ alebo do pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov²⁾ (ďalej len „osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa“) alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrasovanie.

T : trvalý

Z: vedenie školy, triedni učitelia, koordinátor prevencie

Čl. 8

Metódy riešenia šikanovania

- 1) Riaditeľ školy, alebo ním poverená osoba zostavuje tím zamestnancov školy, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.
- 2) V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, výchovného poradcu, v ich neprítomnosti člena vedenia školy.
- 3) Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania najmä:
 - zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí
 - zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie
 - vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania
 - preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili
 - zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom

¹⁾ § 48 Zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov.

²⁾ § 103 Zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov.

- zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami
- uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci so správcom siete alebo vyučujúcim predmetu Informatika
- kontaktuje vo vzťahu k obeti, agresorovi a svedkovi šikanovania: zákonných zástupcov, alebo osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu, zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený
- kontaktuje miestne CVPP, CPPP a P
- zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej formy (napr. vid' príloha)
- vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania
- zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov
- ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu

Čl. 9

Opatrenia na riešenie šikanovania

1. Opatrenia na riešenie šikanovanie **pre obeť a jej zákonných zástupcov**, prípadne osoby alebo zariadenia, ktoré sa o ňu starajú na základe rozhodnutia súdu:

- odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť
- zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom
- zaistenie bezpečia obete
- zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre osoby čl. 3, bod 12

2. Opatrenia na riešenie šikanovania pre **agresora a jeho zákonných zástupcov**,

Prípadne osoby alebo zariadenia, ktoré sa o ňu starajú na základe rozhodnutia súdu:

- odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra
- v prípade potreby preloženie agresora do inej triedy, na základe odporúčania školského psychológa a podľa organizačných možností školy
- uloženie opatrenia vo výchove podľa platnej školskej legislatívy

3. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je **povinný šikanovanie alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeti bezodkladne poskytnúť pomoc.**

4. Nakoľko šikanovanie je veľmi závažným negatívnym spoločenským javom, **celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.**

Čl.10

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

1. Riaditeľ školy je povinný oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil

- šikanovania
- spáchania trestného činu podľa čl.6 bod 1 alebo opakovane páchal priestupky uvedené v čl.6 bod 2 v súvislosti so šikanovaním

2. Riaditeľ školy je povinný orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť

- podozrenie podľa ods.1
- skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov
- opatrenia, ktoré prijal podľa čl. 8 a čl. 9
-

Čl. 11

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami alebo zariadeniami, ktoré sa o ňu starajú na základe rozhodnutia súdu

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka **spolupracujú** riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obeť a rodinou agresora.

2. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obeť, agresora alebo svedka najmä na **zachovanie dôvernosti informácií**. K pohovoru prizvú aj člena vedenia školy a tomto stretnutí spíšu zápis.

3. Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora, prípadne osobám poverených rozhodnutím súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo liečebno- výchovného sanatória.

4. O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom vyhotovuje **zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.**

Čl. 12

Účinnosť

1. Táto smernica bola prerokovaná a schválená na pedagogickej rade 11. 9. 2019.
2. So smernicou sú oboznámení všetci zamestnanci školy.
3. Smernica nadobúda platnosť dňom 12. 9. 2019.

.....

riaditeľka školy

